

VALTIONEUVOSTON VIIKKO

Toimittanut Valtioneuvoston viestintäosasto

SISÄLLYSLUETTELO

VALTIONEUVOSTO	81
Hallituksen esitykset	81
Valtioneuvoston asetukset	82
Valtioneuvoston päätökset	82
Nimitysasiat	83
Raha-asiat	83
HALLITUKSEN NEUVOTTELUT	84
Hallituksen budjettineuvottelut 28. ja 29.8.2018	84
Ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerioliokunta 24.8.2018	89
LUOVUTETUT MIETINNÖT	89

VALTIONEUVOSTO

HALLITUKSEN ESITYKSET

Valtioneuvosto antoi **30.8.2018** eduskunnalle seuraavat hallituksen esitykset:

Hallituksen esitys (HE 103/2018 vp) eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen poista-

miseksi ja veron kiertämisen ja välttämisen estämiseksi Hongkongin kanssa tehdyn sopimuksen ja pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Esityksessä ehdotetaan hyväksyttäväksi Hongkongin kanssa 24.5.2018 tehty verosopimus, jonka tarkoituksena on sopimuspuolten välisen kansainvälisen kaksinkertaisen tuloverotuksen poistaminen. Sopimus alentaa osingosta ja rojalista kannettavan lähdeveron verokantaa, parantaa mahdollisuuksia puuttua sopimusetujen saamiseen tähtäävään verosuunnitteluun ja parantaa tietojenvaihdon edellytyksiä. Sopimuksella myös kumotaan Suomen ja Hongkongin välillä vuonna 2007 tehty sopimus ilma-aluksen käyttämisestä saadun tulon kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi. Sopimus perustuu suurelta osin Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) laatimalle malliverosopimukselle. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella. (VM neuvotteleva virkamies Anders Colliander 0295 530 289)

Hallituksen esitys (HE 104/2018 vp) eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyvistä laeis-

ta annetun hallituksen esityksen (HE 61/2018 vp) täydentämisestä. Täydentävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan teknisiä muutoksia alkuperäiseen hallituksen esitykseen. Erityisesti muutokset koskevat tiettyjä eduskunnan jo hyväksymiä lakiehdotuksia sekä lakiehdotusten johtolauseiden muutoksia. Esityksessä ehdotetaan, että maakuntauudistusta koskevat viittaukset tai tekstiosuudet poistetaan lakiehdotuksista. Sen sijaan esityksen tiettyihin lakiehdotuksiin lisättäisiin maininnat yhteistyöstä maakuntien liittojen kanssa. Viittaukset oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (HE 29/2018 vp) esitetään muutettavaksi viittauksiksi hallintolainkäyttölakiin (586/1996). Viittauksia EU:n yleiseen tietosuojasetukseen poistettaisiin siltä osin kuin niitä voidaan pitää tarpeettomina. Tielikennelaista annetun hallituksen esityksen (HE 180/2017 vp) liitelakeihin perustuvia säännöksiä muutetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavaan muotoon. Lisäksi esitykseen lisätään tielikennelakia (267/1981) koskevat muutosehdotukset. Merimieseläkelakia, pelastuslakia ja poliisilakia koskevat lakiehdotukset ehdotetaan poistettaviksi alkuperäisestä esityksestä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2019

alkuperäisen esityksen mukaisesti. (LVM lainsäädäntöjohtaja Silja Ruokola 0295 342 367)

Hallituksen esitys (HE 105/2018 vp) eduskunnalle raideliikennelainsäädännön muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi raideliikennelaki, joka korvaisi voimassa olevan rautatielain ja kaupunkiraide-liikenteestä annetun lain. Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotus laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta. Esityksellä pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan unionin neljänteen rautatiepakettiin sisältyvät säädökset ja toteutetaan samalla rautatielainsäädännön kokonaisuudistus. Liikenteen palveluista annettuun lakiin lisätään eräät raideliikenteen varautumista koskevat säännökset. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2019. Raideliikennelain rautatieturvallisuutta ja rautatiejärjestelmän yhteentoimivuutta koskevia säännöksiä sovellettiin kuitenkin vasta 16.6.2019 alkaen. (LVM liikenne-neuvos Risto Saari 0295 342 311)

Hallituksen esitys (HE 106/2018 vp) eduskunnalle lentoliikenteestä Argentiinan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansattamiseksi. Sopimus on kahdenvälinen lentoliikennesopimus, jossa sovitaan muun muassa siitä, miten ja millä edellytyksillä osapuolet voivat nimetä lentoyhtiöt käyttämään sopimuksella myönnettyjä liikenneoikeuksia. Sopimuksessa määrätään lentoyhtiöiden oikeuksista ja velvollisuuksista niiden harjoittaessa liikennettä. Lisäksi sopimus sisältää kansainvälisen käytännön mukaiset vapautukset tietyistä veroista, tulleista ja muista maksuista kansainvälisen lentoliikenteen osalta. (LVM johtava erityisasiantuntija Päivi Jämsä 0295 342 138)

Hallituksen esitys (HE 107/2018 vp) eduskunnalle laiksi Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta. Laki matkapalveluyhdistelmistä tuli voimaan 1.7.2018. Samanaikaisesti oli tarkoitus tulla voimaan laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta, jonka mukaan selvitysyksikkö laatii velvoitteidenhoitoselvityksen tukemaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamista. Aiempinen lakimuutosten

vuoksi voimaantulo kuitenkin lykääntyi vuoden 2019 alkuun. Kilpailu- ja kuluttajaviraston on välttämättä saada laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi velvoitteidenhoitoselvitys Harmaan talouden selvitysyksiköltä, minkä vuoksi säännöksen voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä siten, että siltä osin kuin on kysymys laista matkapalveluyhdistelmien tarjoajista, laki tulisi voimaan mahdollisimman pian, mahdollisuuksien mukaan jo 1.11.2018. (TEM neuvotteleva virkamies Sari Alho 0295 049 007)

Hallituksen esitys (HE 108/2018 vp) eduskunnalle laiksi huumausainelain muuttamisesta. Huumausaineiden määrittelyä ja huumausaineiden lähtöaineiden valvontaa koskevia Euroopan unionin säännöksiä, joihin laissa viitataan, on kumottu ja laissa viitattaisiin niiden tilalle säädettyihin uusiin säännöksiin. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 23.11.2018. (STM neuvotteleva virkamies Elina Kotovirta 0295 163 713)

Hallituksen esitys (HE 109/2018 vp) eduskunnalle laiksi Urho Kekkosen kansallispuiston rajauksen muuttamisesta. Esityksen mukaisella rajauseroimuksella kansallispuiston alueesta erotettaisiin noin yhdeksän hehtaarin laajuinen Tankavaaran luontokeskuksen alue ja siihen liitettäisiin kansallispuiston koillisosassa sijaitseva puistoon rajoittuva noin 198 hehtaarin laajuinen ns. Suomen Villen alue. Kansallispuistoon kuuluvaa Tankavaaran luontokeskuskiinteistöä on tarkoitus yritystoiminnan muodossa kunnostaa ja laajentaa luontomatkailutarkoituksiin. (YM lainsäädäntöneuvos Johanna Korpi 0295 250 278)

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvosto antoi **30.8.2018** seuraavat asetukset:

Valtioneuvoston asetus valtioneuvoston kansliasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Asetusta muutetaan siten, että valtioneuvoston kanslian organisaatiota koskevaan 3 §:ään lisätään uutena osatona strategiasasto. Lisäksi kumotaan asetuksen 4 §:n 3 momentti, jossa säädetään pääministerin toimikau-

deksi nimitetyn valtiosihteerin ja alivaltiosihteerin omistajaohjausosaston toimialan sisällöllisiin asioihin liittyvän päätösvallan tai määräysvallan rajoituksesta. Asetus tulee voimaan 17.9.2018. (VNK lainsäädäntöneuvos Maaret Suomi 0295 160 030)

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖKSET

Valtioneuvosto teki **30.8.2018** seuraavat päätökset:

Päätös määrätä kansliapäällikkö Pekka Timonen, oikeusneuvos Marjut Jokela ja oikeuspäällikkönä 1.10.2018 aloittava Kaija Suvanto Pysyvän välitystuomioistuimen jäseniksi kuuden vuoden toimikaudeksi 1.10.2018 lukien. (UM lainsäädäntöneuvos Krista Oinonen 0295 351 172)

Päätös asettaa tuottavuuslautakunta toimikaudelle 1.9.2018–30.8.2021. Kokoonpano: (varajäsenet suluisa): puheenjohtaja: finanssineuvos Markku Stenborg valtiovarainministeriö; jäsenet: tutkimusjohtaja Mika Maliranta (tutkija Nelli Valmari) Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA, tutkimuskoordinaattori, ennustepäällikkö Ilkka Kiema (tutkimuskoordinaattori Merja Kauhanen) Palkansaajien tutkimuslaitos ja ennustepäällikkö Janne Huovari (tutkimusjohtaja Olli-Pekka Ruuskanen) Pellervon taloustutkimus PTT. (VM osastopäällikkö Mikko Spolander 0295 530 006)

Päätös valtuuttaa työ- ja elinkeinoministeriö päättämään Suomen Malmijalostus Oy:n maksullisesta, Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle ja sen tytäryhtiö Tesi Industrial Management Oy:lle suunnatusta osakeannista. Suomen Teollisuussijoitus Oy ja Tesi Industrial Management Oy merkitsevät Suomen Malmijalostus Oy:n osakkeita arviolta 24 000 000 euron yhteishintaan. Merkintähinta suoritetaan rahan asemasta kokonaan muulla omaisuudella (apporttiomaisuus). Apporttiomaisuus koostuu Suomen Teollisuussijoitus Oy:n ja Tesi Industrial Management Oy:n omistuksessa olevista kaivosomaisuuseristä, joihin kuuluvat Sotkamo Silver Ab:n osakkeet, Keliber Oy:n osakkeet sekä vaihtovelkakirjasaatava Ferrovian Oy:ltä. (TEM talousjohtaja Mika Niemelä 0295 062 135)

Päätös myöntää Fingrid Oyj:lle lunastuslupa ja ennakkohaltuunotto-lupa omaisuuden lunastamiseksi Oulun kaupungissa sijaitsevien kiinteistö-

jen alueille rakennettavaa 110 kV sähkönsiirtojohtoa varten (Leväsuo-Pikkarala). (TEM ylitarkastaja Johanna Juvonen 0295 064 220)

Päätös asettaa terveysturvallisuuden ohjausryhmä toimikaudeksi 1.9.2018–31.12.2023. Kokoonpano (varajäsenet suluissa): puheenjohtaja: Ohjausryhmän puheenjohtajuus on kiertävä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii kulloinkin puheenjohtajana toimivan ministeriön Turvallisuuskomitean jäsen. Ohjausryhmä valitsee puheenjohtajana toimivan ministeriön vuodeksi kerrallaan. Toiminnan käynnistämisen ja jatkuvuuden varmistamiseksi sosiaali- ja terveysministeriö toimii puheenjohtajana 1.9.2018–31.12.2019; kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee sosiaali- ja terveysministeriö; jäsenet: tasavallan presidentin oikeudellinen neuvonantaja Päivi Pietarinen (tasavallan presidentin erityisavustaja Juuso Rönholm) tasavallan presidentin kanslia, alivaltiosihteeri Timo Lankinen (hallitusneuvos Arno Liukko) valtioneuvoston kanslia, johtava asiantuntija Anna Wickstöm-Noejgaard (ulkoasiainsihteri Antti Vaaras) ulkoministeriö, kansliapäällikkö Pekka Timonen (ylijohtaja Sami Manninen) oikeusministeriö, sisäministeriön pelastusylijohtaja (nimitetään 1.10.2018) (varautumisjohtaja Jussi Korhonen) sisäministeriö, apulaisosastopäällikkö Helena Partanen (neuvotteleva virkamies Tiina Rajjas) puolustusministeriö, budjettineuvos Riitta Aejmelaus (lainsäädäntöneuvos Mervi Kuittinen) valtionvarainministeriö, hallitusneuvos Juho-Antti Jantunen (tiedeasiainneuvos, ryhmän päällikkö Erja Heikkinen) opetus- ja kulttuuriministeriö, kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio (elintarviketurvallisuusjohtaja Sebastian Hielm) maa- ja metsätalousministeriö, yksikön johtaja, hallitusneuvos Elina Thorström (liikenneneuvos Kimmo Kiiski) liikenne- ja viestintäministeriö, kaupallinen neuvos Tomi Lounema (vanhempi hallitussihteeri Pauliina Kanerva) työ- ja elinkeinoministeriö, osastopäällikkö Markku Tervahauta (kansainvälisten asiain neuvos Outi Kuivasniemi) sosiaali- ja terveysministeriö ja yliarkkitehti Antti Autio (hallitussihteeri Ella Särkkä) ympäristöministeriö. Ohjausryhmä voi ottaa yhden tai useamman sihteerin. Sosiaali- ja terveysministeriö nimeää sisäministeriön jäsenen myöhemmin

sisäministeriön esityksestä. (STM hallitussihteeri Maija Iles 0295 163 237)

Päätös asettaa valtuuskunta WHO:n Euroopan 68. aluekomitean kokoukseen 17.–20.9.2018 Roomassa ja oikeuttaa sosiaali- ja terveysministeriö määräämään valtuuskunnalle tarvittavat asiantuntijat ja sihteerit. Valtuuskunnan johtaja on kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee sosiaali- ja terveysministeriöstä ja jäsenet ovat johtaja Taru Koivisto sosiaali- ja terveysministeriöstä, kansainvälisten asiain neuvos Outi Kuivasniemi sosiaali- ja terveysministeriöstä, ministerineuvos Eero Lahtinen Suomen pysyvällä edustustosta Genevessä, lääkintöneuvos Sari Ekholm sosiaali- ja terveysministeriöstä, erityisasiantuntija Pirjo Pietilä-Kainulainen sosiaali- ja terveysministeriöstä ja suunnittelija Kaisa Lähdepuuro sosiaali- ja terveysministeriöstä. (STM hallitussihteeri Maija Iles 0295 163 237)

Valtioneuvosto lähetti eduskunnalle **30.8.2018** seuraavat Euroopan unionin säädöshetköt koskevat valtioneuvoston kirjelmät:

Valtioneuvoston kirjelmä (U 83/2018 vp) eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Euroopan puolustusrahasto). Asetusehdotus Euroopan puolustusrahastosta on osa laajempaa EU:n puolustusaloitteiden kokonaisuutta. Euroopan puolustusrahasto koostuisi tutkimus- ja kehittämiskokonaisuuksista. Molempien kokonaisuuksien osalta on parhaillaan käynnissä tai valmisteilla esivaihe, jonka tavoitteena on testata meneteljiä ennen varsinaista vuonna 2021 käynnistytävää ohjelmaa. (PLM erityisasiantuntija Tommi Nordberg 0295 140 419)

NIMITYSASIAT

Valtioneuvosto päätti **30.8.2018** seuraavat nimitysasiat:

Filosofian maisteri Virpi Kankaanpää valtioneuvoston kanslian neuvottelevan virkamiehen virkaan 10.9.2018 lukien. (VNK hallitusneuvos Kari Peltonen 0295 160 288)

Ulkoasiainneuvos Pekka Puustinen ulkoministeriön alivaltiosihteerin tehtävään 1.1.2019–31.8.2023. (UM henkilöstöjohtaja Pirjo Tulokas 0295 351 413)

Valtioneuvosto myönsi Juha Severi Keinälälle virkavapautta työ- ja elinkeinoministeriön teollisuusneuvoksen virasta 1.9.2018–28.2.2022. (TEM henkilöstö- ja hallintojohtaja Heidi Nummela 0295 047 988)

RAHA-ASIAT

Valtioneuvoston raha-asiainvaliokunta puolsi istunnossaan **30.8.2018** seuraavia asioita:

Poikkeuslupan myöntäminen sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusinvestointiin (Pudasjärven kaupunki). Pudasjärven kaupunki on hakenut sosiaali- ja terveysministeriöltä rakennusinvestointia koskevaa poikkeuslupaa Hyvän Olon Keskus - uudisrakennushankkeen toteuttamiseksi. Investointi on tarkoitettu toteuttaa vuosina 2019–2021 vuokra- tai muuna käyttöoikeussopimuksena. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoista uuteen kiinteistöön tulee terveyskeskus, sosiaalitoimi ja perhekeskus. Muina kuin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoina sinne sijoittuvat mm. liikuntapalvelut, kirjasto- ja kulttuuritoimen tilat, nuorisotoimi ja työllistämisyksikkö. Investointi on kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain (1057/2017) 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla perusteltu sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi ja on alueen palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen. (STM erityisasiantuntija Kirsi Kaikko 0295 163 545)

Poikkeuslupan myöntäminen sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusinvestointiin (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä). Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS) on hakenut sosiaali- ja terveysministeriöltä rakennusinvestointia koskevaa poikkeuslupaa Helsingin yliopistollisen keskussairaalan Naistenklinikan C-siiven 3 ja 4 kerrosten peruskorjaukseen osastoiksi. Hanke on tarkoitettu toteuttaa vuosina 2019–2021. Naistenklinikka on Helsingin yliopistollisen keskussairaalan (HYKS) naistentautien ja synnytysten erityisosaamisen ja vaativan toiminnan sekä opetuksen ja tutkimuksen keskus. Naistenklinikalla on ollut kuluvan vuoden aikana HUS:n sairaaloista eniten kiireellisiä korjaustoimia vaativia sisäympäristöongelmia. Investointi on kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoitta-

misesta annetun lain (1057/2017) 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla perusteltu sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi ja on alueen palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen. (STM erityisasiantuntija Kirsi Kaikko 0295 163 545)

HALLITUKSEN NEUVOTTELUT

HALLITUKSEN BUDJETTI- NEUVOTTELUT 28. JA 29.8.2018

Hallitus totesi viimeisessä budjettiriihessä saavuttavansa talouspoliittiset tavoitteensa

Osaaminen, työllisyys, kasvu ja ruoka pääosissa vuoden 2019 budjettiesityksessä

Hallituksen budjettiesitys lisää sosiaalista oikeudenmukaisuutta, taltuttaa osajaapulaa, nopeuttaa työllistymistä, kohentaa turvallisuutta ja tukee suomalaista ruuantuotantoa. Henkilöverotus pysyy lähes ennallaan. Hallitus sopi kautensa viimeisessä budjettiriihessä vuoden 2019 talousarvioesityksestä, jonka loppusumma on 55,3 miljardia euroa. Budjettiriihessä toimeenpantiin lukuisia jo kehysriihessä tehtyjä linjauksia. Esitys hyväksytään valtioneuvoston yleisistunnossa maanantaina 17. syyskuuta.

Kuluvasta vuodesta on tulossa nykyisen suhdannevaiheen paras vuosi, sillä talouskasvun ennakoidaan kiihtyvän vielä hieman viimevuotisesta. Työllisyyden kasvu on alkuvuoden 2018 aikana ollut jopa nopeampaa kuin taloudellisen aktiviteetin perusteella voisi odottaa.

Lähes kaikki hallituksen asettamista talouspoliittisista tavoitteista ovat täytymässä:

- Työllisyysaste nousee 72 prosenttiin – lähes saavutettu.
- Työllisten määrä kasvaa 110 000:lla – saavutettu.
- Kokonaisveroaste ei nouse – alenee 2 prosenttiyksikköä hallituskaudella.
- Julkisen talouden velkaantuminen suhteessa bruttokansantuotteeseen taittuu vaalikaudella – taittui vuonna 2016.

– Velaksi eläminen loppuu vuonna 2021 – julkinen talous tasapainottuu vuonna 2019 ja on ylijäämäinen vuonna 2021.

Nopeasti työmarkkinoille

Hallitus sopi toimista, joilla edistetään työllisyyden kasvua ja pureudutaan vaikeasti työllistyvien aseman parantamiseen. Työllisyyden kasvua rajoittavat muun muassa ongelmat työvoiman saatavuudessa sekä osatyökykyisten heikko työllistyminen.

Palkkatuen käyttöä yrityksissä lisätään, jotta pitkään työttömänä olleet ja osatyökykyiset työllistyisivät paremmin. Palkkatuen maksatusten käsittelyaikoja lyhennetään ja prosessia yksinkertaistetaan. Yrityksille maksetaan palkkio, jos määräaikainen työsuhte muuttuu palkkatukijakson aikana toistaiseksi voimassa olevaksi tai yritys palkkaa työttömän palkkatuella toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Tarkoitukseen osoitetaan 5 milj. euroa vuonna 2019. Palkkatuen mahdollisuudet osatyökykyisten työllistämiseksi hyödynnetään nykyistä paremmin. Hallitus on päättänyt nostaa järjestöille suunnatun 100 prosentin palkkatuen enimmäismäärää 4 000 henkilötyövuoteen.

Osana kasvupalvelupilotteja kehitetään yksilöllisiä työkykyprosesseja pitkään työttömänä olleille henkilöille, jotta he työllistyisivät. TE-toimistoissa otetaan käyttöön henkilöstön määräaikainen tulospalkkio, jotta edistetään pitkään työttömänä olleiden työllistymistä. Tarkoitukseen varataan 1 milj. euroa vuonna 2019.

Lyhytkestöisen työn vastaanottamisen edistämiseksi työttömyysetuuden sovittelussa siirrytään nykyisestä tulo-ansaintakohdan mukaisesta sovittelusta tulo maksatusajankohdan mukaiseen sovitteluun. Muilta osin etuuden sovittelu koskevat säännökset säilyvät ennallaan. Muutos vaikuttaa myönteisesti etuudensaajan taloudelliseen tilanteeseen, sillä työttömyysetuus maksettaisiin täytenä sellaiselta työntekokuukaudelta, jolloin palkkaa ei vielä ole maksettu, ja palkkatulo vaikuttaisi vasta sen jälkeen, kun se on käytettävissä.

Hallitus päätti perustaa valtakunnallisen työkykyohjelman, jonka tarkoitus on kehittää pitkäaikaistyöttömien työ- ja toimintakyvyn sekä kuntoutustarpeen yksilöllistä tunnistamista hyödyntäen asiakkaan monialaista

palveluverkostoa. Väilytömarkkinoiden kehittymistä pyritään vauhdittamaan julkisten hankintojen avulla. Tässä yhteydessä selvitetään, voiko kunnille ja tuleville maakunnille asettaa lakiin velvoitteen lisätä julkisten hankintojen työllistämismallin käyttöä ja vaikeasti työllistettävien palkkaamista valtiolle, kuntoon ja maakuntiin.

Työvoimapolitiikan resurssien riittävyyden turvaamiseksi jatketaan palkkatuetun työn ja starttirahan rahoittamista työttömyysturvamenoina vuodelle 2019 ja myös maakuntaudistuksen yhteydessä vuodesta 2021 eteenpäin.

Hallitus laajentaa Lounais-Suomen siltasopimusmallia myös muille työvoimapolusta eniten kärsiville alueille. Siltasopimukset laaditaan tämän vuoden loppuun mennessä ja toteutetaan kehyksen puitteissa.

Hallitus panostaa 3 milj. euroa nopeasti toteutettaviin alueellisiin sientakaupunkien osaavan työvoiman saatavuutta tukeviin hankkeisiin, joiden rahoitukseen myös alueen kunnat ja yritykset osaltaan sitoutuvat. Mallia otetaan ns. siltasopimuksesta.

Hallituksen tavoitteena on huolehtia siitä, että työllisyyskokeilusta siirtyminen kasvupalvelupilotteihin tapahtuu joustavasti. Otetaan työllisyyskokeilujen parhaat käytännöt mukaan kasvupalvelupilotteihin muun muassa allianssimallin avulla.

Toteutetaan yrittäjän ei-omistavan perheenjäsenen aseman muuttaminen yrittäjästä palkansaajaksi. Säädetään 12 kuukauden tarkastelujaksosta, jonka aikana yrittäjän perheenjäsenellä ei ole saanut olla omistusta tai määräysvaltaa yrityksessä. Ei-omistavan perheenjäsenen työssäoloehdoksi säädetään 12 kuukautta.

Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin ehdotetaan 10,3 milj. euron lisäystä aktiivisen työnhaun tukeen ja työnhakijoiden palvelujen parantamiseen.

Hallitus on päättänyt toteuttaa ikään-tyneiden työttömien kertaluonteisen eläketuen. Tuen piiriin pääsisi halutessaan 60 vuotta täyttäneet ja viisi vuotta työttömänä ollut henkilö odotamaan siirtymistään vanhuuseläkkeelle.

Hallitus sitoutuu toteuttamaan tarvittavat toimet työntekijöiden ja yrittä-

jien oleskelulupien käsittelyn sujuvoittamiseksi siten, että 4 kuukauden käsittelyajan maksimi toteutuu koko maassa kuluvan vuoden loppuun mennessä ja 2 kuukauden maksimiaika toteutuu vuoden 2019 loppuun mennessä.

Oleskeluluvan jatkohakemuksissa, joissa Suomessa laillisesti vähintään 12 kuukauden ajan työskennelleen henkilön työtehtävä tai työnantaja vaihtuu, TE-toimiston osapäätöksessä keskitytään jatkossa arvioimaan työsuhteen ehtoja sekä työnantajan ja työntekijän edellytyksiä. Työnantajarikkomusten seurauksia kiristetään ulkomaisen työvoiman väärinkäytön ja epätoimisen kilpailun kitkemiseksi.

Hallitus varautuu tarkastelemaan pakolaiskiintiön kokoa uudelleen, mikäli Euroopan unionissa toimeenpannaan ratkaisuja, jotka siirtävät turva-aikaa hakua EU:n yhteisiin keskuksiin rajan yli tapahtuvan hakeutumisen sijaan.

Hallitus haluaa edistää maahanmuuttajien nopeaa työllistymistä. Käytäntöjä kehitetään siten, että työn hakua vastaanottamisvelvoitetta sovelletaan nykyistä kattavammin ja sen katkaisevia toimenpiteitä lyhennetään kotouttamisjaksojen aikana.

Taloukskasvuun vauhtia tutkimukseen ja kansainvälistymisessä

Hallitus päätti toimista taloukskasvun kiihdyttämiseksi. Tutkimus- ja kehitystoimintaan lisätään pysyvinä tasokorotuksina 94 milj. euroa valtuuksiin ja 26 milj. euroa määrärahoihin.

Business Finlandin avustusvaltuuksiin tehdään 69 milj. euron tasokorotus. Tarkoituksena on vahvistaa Business Finlandin mahdollisuuksia tukea erityisesti yritysten ja muiden tutkimusorganisaatioiden yhteistyönä tehtävää soveltavaa tutkimusta. Business Finlandin kansainvälistymisen, viennin ja investointien edistämiseen lisätään 8 milj. euroa ja VTT:n strategisen tutkimuksen vahvistamiseen kohdennetaan 7 milj. euroa vuosittaista lisäystä. Olemassa olevien määrärahojen turvin edistetään muovin kierrätystä ja korvaavien vaihtoehtojen kehittämistä osana valmisteltavaa kiertotalouden ohjelmaa.

Suomen Akatemian vuosittaisia valtuuksia korotetaan 25 milj. eurolla. Tällä vahvistetaan Suomen Akatemian

mahdollisuuksia tukea nuoria tutkijoita sekä tutkimuksen ja innovaatio-toiminnan laatua ja uudistumiskykyä. Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehitys- ja investointitoiminnan vahvistamiseen suunnataan 5 milj. euron vuosittainen lisärahoitus. Terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen tehdään 6 milj. euron tasokorotus valtion rahoitukseen.

Lisää resursseja osaamiseen ja koulutukseen

Osaajapulaa helpotetaan lisäämällä nopeasti vaikuttavia toimia. Työttömille suunnataan lyhytkestoista ja tutkinnon osaan tähtäävää koulutusta sekä ammatillisessa koulutuksessa että yliopisto- ja ammattikorkeakoulutuksessa. Tarkoitukseen suunnataan tänä syksynä lisärahoitusta vuoden 2018 toisessa lisäbudjetissa yhteensä 20 milj. euroa. Työttömyysuudella tuetussa omaehtoisessa opiskelussa hyödynnetään nykyistä paremmin lyhytkestoisten työelämälähtöisten opintojen lisääntynyttä tarjontaa.

Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden työmarkkinoille siirtymistä nopeutetaan ja sujuvoitetaan tehokkailta kielikoulutus- ja tukipalveluilla. Maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaan suunnataan 5 milj. euroa vuoden 2018 toisessa lisätalousarviossa. Lisäksi kohdennetaan 3 milj. euroa siihen, että ohjataan opiskelijoita koulutukseen ja työelämään maahanmuuton vastuukorkeakouluissa ja toteutetaan lyhytkestoisia koulutuksia korkeakouluissa. Työelämän ulkopuolella olevien kieli-, luku- ja kirjoitustaidon koulutuksiin lisätään 2 milj. euroa.

Varhaiskasvatuksen tasa-arvon ja osallistumisasteen edistämiseen kohdennetaan 10 milj. euron määräraha. Avustuksen tavoitteena on pienentää ryhmäkokoja ja palkata lisähenkilöstöä haasteellisilla alueilla toimiviin päiväkoteihin. Kokeilua viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta laajennetaan, ja siihen kohdistetaan 5 milj. euron lisämääräraha.

Uuden lukiolain toimeenpanoon ja lukiokoulutuksen laadun kehittämiseen suunnataan 10 milj. euroa vuonna 2019.

Ammatillisen koulutuksen uudistuksen toimeenpanoa jatketaan. Sitä tuetaan edelleen 15 milj. euron rahoituksella.

Koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi otetaan käyttöön toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalilisä. Lisä on 46,80 euroa kuukaudesta, ja siihen olisi oikeus opintorahan vähävaraikorotukseen oikeutetulla alle 20-vuotiaalla sekä vastaavasti pienituloisen perheen alle 17-vuotiaalla lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijalla. Oppimateriaalilisän saaminen ei leikkaa toimeentulotukea.

Lukio-opinnoissa lukuvuosittaisten opintotukikuukausien määrä nousee 9 kuukaudesta 10 kuukauteen.

LIITE 1. [Kansliapäällikkötyöryhmän ehdotukset nopean aikavälin työllisyttä edistäviksi toimiksi ja taloukskasvun jatkumista tukeviksi toimiksi pdf 1MB](#)

LIITE 2. [Hallituksen aiemmat työllisyystoimet pdf 159kB](#)

Verotulot kasvavat, palkansaajien verotus pysyy lähes ennallaan

Valtion verotulojen määrän arvioidaan olevan vuonna 2019 noin 45,8 mrd. euroa. Kasvua edellisestä vuodesta on noin 3,7 prosenttia.

Hallitusohjelman veropoliittisista toimista suurin osa on jo toteutettu vuosina 2016–2018. Hallitus jatkaa aiempien linjausten mukaisesti autoveron alentamista ja tupakkaveron korottamista vuonna 2019. Asuntolain korkovähennystä rajoitetaan edelleen: ensi vuonna vähennyskelpoista on 25 prosenttia koron määrästä.

Palkansaajien verotus pysyy lähes ennallaan, kun otetaan huomioon maksumuutokset. Ansiotuloverotusta kevennetään painottuen pienituloisiin korottamalla perusvähennystä, työtulovähennystä sekä valtion- ja kunnallisverotuksen eläketulovähennyksiä. Tämän yhteisvaikutus on vuositasolla kaikkien veronsaajien tapauksessa 130 milj. euroa. Ansiotuloveroperusteisiin tehdään lisäksi indeksitarkistus, jotta verotus ei kiristyisi yleisen ansiotasokehityksen vuoksi. Solidaarisuusveron alemman alarajan voimassaoloa jatketaan ensi vuonna.

Työasuntovähennys uudistuu niin, että se tukee paremmin työn perässä muuttamista. Vähennyksen enimmäismäärää korotetaan nykyisestä 250 eurosta 450 euroon.

Ajoneuvoveroa kevennetään 50 milj. eurolla vuoden 2020 alun jälkeisiltä veropäiviltä.

Vapaaehtoistyöntekijöille maksettavien verovapaisten kilometrikorvausten enimmäismäärää korotetaan nykyisestä 2 000 eurosta 3 000 euroon kalenterivuodessa. Soveltamisala laajenee koskemaan julkisyhteisöiltä saatuja korvauksia.

Työn verotusta keventävien peruste muutosten vastapainoksi on päätetty alkoholiverotuksen kiristämisestä vuositasolla 30 milj. eurolla, virvoitusjuomaveron 25 milj. eurolla ja energiaverotuksen 22 milj. eurolla. Energiaverotuksen kiristykset kohdistuvat työkone- ja lämmityspolttoainisiin turve mukaan lukien. Turpeen veronkorotuksesta johtuen metsähakkeen tuki pienenee 3 milj. eurolla. Lisäksi aiemmin päätetyn mukaisesti yhdistetyn sähkön- ja lämmön tuotannon verotukea muutetaan niin, että hiilidioksidiveron puolitus korvataan energiasäilöveron alennuksella. Työkone- ja lämmityspolttoaineiden verotusta muutetaan siten, että hiilidioksidiveron laskennassa otetaan huomioon polttoaineen elinkaari päästöt. Sähkön verotusta täsmennetään siten, että suurten akkujen kaksinkertaiselta sähköverotukselta vältyttäisiin. Näiden aiempien päätösten arvioidaan lisäävän energiaverojen tuottoja 13 milj. eurolla.

Yritysten korkovähennysoikeuden rajoitusta kiristetään 10 milj. eurolla, kun Suomi panee täytäntöön EU:n veronkiertodirektiivin. Alusliikenteen väylämaksujen puolitusta jatketaan. Tavoitteena on keventää elinkeinoelämän kustannuksia.

Veroperustemuutosten verotuottovai- kutus kompensoidaan kunnille hallit- tusohjelman mukaisesti.

Piensijoittajan osakesäästötili käyt- töön, start up -yritysten toimintaedel- lytyksiä parannetaan

Hallitus toteuttaa piensijoittajan osa- kesäästötilin sijoittamisen edellytys- ten parantamiseksi. Osakesäästötilil- le siirrettäviä rahavaroja voi sijoittaa listattujen yhtiöiden osakkeisiin. Til- lille kertyneistä tuotoista (muun muassa osingot ja osakkeiden arvonnousu) luetaan verotettavaksi pää- omatuloksi varoja nostettaessa tuot- ton suhteellinen osuus tilillä olevista varoista. Tilille tehtäville sijoituksil- le asetetaan 50 000 euron yläraja.

Kapitalisaatiosopimusten sekä sääs- tö- ja sijoitusvakuutusten verokohte- lua kiristetään valtiovarainministeriön eri sijoitustuotteiden verokohtelua käsitelleen työryhmäesityksen mukai- sesti siten, että varoja nostettaessa verotettavaksi pääomatuloksi luetaan tuoton suhteellinen osuus tilillä ole- vista varoista. Uudistukset tulevat voimaan vuodesta 2020 alkaen.

Listamattomien työnantajayhtiöiden osakkeiden luovuttaminen henkilös- tölle: Verohallinto valmistelee syk- syn 2018 aikana ohjeen, jonka mu- kaan henkilöstölle on tietyin edelly- tyksin mahdollista antaa osakkeita pääomasijoittajaa alemmalla arvos- tuksella ilman veroseuraamuksia. Li- säksi valmistellaan Suomen malli lis- taamattomien start up -yritysten hen- kilöstön osakeomistuksen helpotta- miseksi. Mallin tavoitteena on, että optio-omistuksista saatavaa voittoa verotetaan pääsääntöisesti pääoma- tulona ja vero maksetaan vasta sil- loin, kun mahdollinen voitto realisoit- tuu.

Suomalaista ruuantuotantoa ja vilje- lijöiden jaksamista tuetaan

Hallitus päätti mittavista toimista suo- malaisen ruuantuotannon turvaami- seksi. Suomalaisen maatalouden kan- nattavuus on jatkunut heikkona jo pitkään. Sade aiheutti monille tiloille tulonmenetyksiä ja kustannuksia ke- sällä 2017. Lisäksi kuluneen kesän en- nusteiden perusteella viljasadosta on tulossa kuivuuden vuoksi 2000-lu- vun pienin.

Kansallisiin toimiin suunnataan 30 milj. euroa vuoden 2018 toisessa lisätalousarvioesityksessä sekä vuo- den 2019 talousarvion täydentävän esityksen yhteydessä. Summa koh- dennetaan mahdollisiin EU:n kriisi- toimia täydentäviin kansallisiin toi- miin vuosina 2018–2019, kansallisen kotieläintuen korotuksiin vuosina 2018–2019 C-alueella (Lappeenran- ta–Tampere–Pori -linjan pohjoispuo- li) sekä kotieläintalouden ja kasvin- viljelyn tukiiin vuosina 2018–2019 AB-alueella (Lappeenranta–Tampe- re–Pori -linjan eteläpuoli).

Luonnonhaittakorvauksen vuoden 2019 tason ylläpitämiseksi suunnat- taan 6 milj. euroa (aiemmin kehysrii- hessä päätetyn 21,5 milj. euron lisäk- si).

Maatalouden energiaveroja palaute- taan korotetusti 20 milj. euroa vuo- delta 2018.

Maatalousyrittäjien eläkelain viiväs- tuskoron tilapäistä alentamista jatke- taan 1,2 milj. eurolla vuosina 2019– 2020. Maatalousyrittäjien eläkelai- tokselle (MELA) osoitetaan jatkora- hoitusta Välitä viljelijästä -projektiin 3 milj. euroa vuosille 2019–2020. Näin vahvistetaan viljelijöiden krii- situkea koko maassa.

Hallitus antaa esityksen tammikuun 2019 puolivälissä maatilojen valtion- takausten toteuttamiseksi Maatilata- louden kehittämisrahastosta (Make- ra). Valtiontakaukset toteutetaan Ma- keran nykyvaroin. Tämä edellyttää ilmoitusta komissiolle.

Hallitus päätti aikaisemman valmis- telun perusteella vahvistaa elintarvi- kemarkkinalain edellyttämän valtuu- tetun resurssit. Lisäksi hallitus päätti poistaa vakuutusmaksuveron satova- hinko- ja kasvitautivakuutuksilta 2019–2027.

Vuorineuvos Reijo Karhisen on selvit- tänyt hallitukselle keinoja maatalou- den kannattavuuden parantamiseksi. Hallitus päätti kohdistaa 4,2 milj. eu- roa toimiin, joilla muun muassa edis- tetään elintarvikeviientä ja maatalou- den tilusrakenteen kehitystä sekä va- rautumista ilmastonmuutoksen vai- kutuksiin. Karhisen työ jatkuu ja lop- puraportti valmistuu vuoden loppuun mennessä.

Tukitoimien lisäksi haetaan tarvitta- via joustoja EU-sääntöihin viljelijöi- den tilanteen helpottamiseksi ja mak- sujen nopeuttamiseksi.

[LIITE 3. Hallituksen sopimat toimen- piteet kuivuuden johdosta ja pitkän aikavälin kannattavuuden parantami- seksi pdf 486kB](#)

Itämeren ja sisävesien suojelu vah- vistuu

Hallitus tehostaa Itämeren ja sisäve- sien suojelua, jotta niiden tila parani- si asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Itämeren ja sisävesien suojelussa käynnistetään kolmelle vuodelle yhteensä 45 miljoonan euron ohjelma- kokonaisuus, jonka ensimmäiseen osaan osoitetaan 15 milj. euroa lisä- rahoitusta vuodelle 2019. Rahoituk- sella muun muassa vähennetään maa- taloudesta vesistöille aiheutuvaa ra- vinnekuormitusta, edistetään ravin-

teiden kierrätystä ja kehitetään kaupunkien hulevesien hallintaa hallituskauten kärkihankkeiden tuloksia hyödyntäen. Määrärahalta vahvistetaan myös Itämeren tilan tutkimusta ja lisää uudemman tutkimusosalu Arandan käyttöä.

Eriarvoisuutta vähennetään, lisää rahaa pienituloisimmille

Eriarvoisuuden vähentämiseksi kaikkein pienimpiä päivärahoja (sairauspäiväraha, vanhempainpäiväraha, kuntoutusraha ja erityishoitoraha) korotetaan työmarkkinatukea vastaavalle tasolle. Tarkoitukseen osoitetaan ensi vuodelle noin 20 milj. euroa lisää. Tämä tarkoittaa arviolta 80,50 euron kuukausikorotusta vähimmäispäivärahoihin. Sairauspäivärahan 55 päivän omavastuun poistoon ehdotetaan nettona 4,4 miljoonaa euroa.

Kaikkein pienituloisimpien eläkeläisten takuueläkkeen korottamiseen kohdistetaan 10 milj. euroa lisää. Tämä tarkoittaa kuukaudessa arviolta 9 euroa. Takuueläkkeen saajien joukossa on myös nuoria työkyvyttömyyseläkeläisiä. Lääkkeiden vuosiomavastuun alentamiseen kohdennetaan 5 milj. euroa. Muutos valmistellaan yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa.

Ylivelkaantuneiden asemaa kohennetaan yhteensä 8 milj. eurolla vuonna 2019. Tämä kohdistetaan talous- ja velkaneuvontaan, ulosotossa tehtävään velallisten neuvontaan ja tuomioistuinkäsittelyjen nopeuttamiseen.

Kuntien ja kuntayhtymien hankinta-osaamista vahvistetaan. Tavoitteena on osaamisen kehittäminen vammaisten ja muiden erityisryhmien palvelujen hankinnassa.

Lapsset ja perheet saavat lisää tukea

Kaikkein pienituloisimpien pikkulapsiperheiden perusturva paranee, kun vanhempainpäivärahat nousevat samalla, kun vähimmäispäivärahoja korotetaan.

Adoptio- ja monikkoperheiden asemaa parannetaan. Ulkomailta adoptoitvien perheiden adoptiotuen tarkistamiseen ehdotetaan 300 000 euroa. Monikkoperheiden isille myönnetään isyysraha pidennettynä. Lapsesta yksin huolehtivalle äidille myönnetään oikeus isyysrahaa vastaaviin vanhempainpäivärahapäiviin, ja adoptiovanhemman vanhempainrahakautta pidennetään.

Influenssarokoteohjelmaa kehitetään ja laajennetaan siten, että rokotusta tarjotaan jatkossa puolivuotiaista kuusivuotiaille. Rokotteiden hankintaan ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä.

Lapsiperheiden arkea tuetaan kohdentamalla lapsiperheiden kotiapuun ja lastensuojeluun 25 miljoonaa euroa vuodelle 2019.

Rintamaveteraanien kotipalvelut paranevat

Rintamaveteraaneille mahdollistetaan uuden lainsäädännön kautta samat kotona asumista tukevat palvelut kuin sotainvalideille. Päätös varmistaa rintamaveteraanien palveluiden yhdenvertaisuuden kotipaikasta riippumatta. Rintamaveteraaneilla on oikeus palveluihin ja kunnilla on oikeus laskea kustannukset Valtiokonttorilta vastaavasti kuten sotainvalidienkin osalta.

Lainvalmistelu aloitetaan välittömästi. Lain säätäminen on ollut kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen toive. Lainmuutosten on tarkoitus tulla voimaan marraskuun 2019 alussa.

Poliisien määrää kasvatetaan

Hallitus kohdentaa poliisin toimintoihin yhteensä yli 36 miljoonaa euron lisäpanostuksen vuodelle 2019. Poliisin toiminnan turvaamiseksi ja henkilötyövuosimäärän pitämiseksi 7 200:ssa kohdennetaan jo kehysriehessä päätetyn 18 milj. euron lisärahoituksen lisäksi 3,3 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan erityisesti haja-asutusalueiden poliisivirkojen lisäämiseen. Tämä tarkoittaa kymmeniä uusia virkoja.

Lisäksi ennalta estävään toimintaan kohdennetaan 2,5 milj. vuodelle 2019. Lisämäärärahalla halutaan puuttua lähiöiden turvallisuuskehitykseen ennen kuin ongelmat kärjistyvät. Toiminnassa panostetaan erityisesti lähiöpoliisi- ja Ankkuri-toimintaan. Lähiöpoliisit toimivat yhteistyössä muiden viranomaisten, alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja Ankkureilla pyritään ennaltaehkäisevästi puuttumaan erityisesti lasten ja nuorten syrjäytymiseen yhdessä poliisien, nuoris- ja sosiaalityön sekä koulujen kanssa.

Suojelupoliisin ydintoiminnan ja toimintakyvyn varmistamiseksi rahoitusta vahvistetaan 2,5 milj. eurolla. Myös siviilitiedustelulainsäädännön vaikutus Supoon on huomioitu. Si-

hen kohdennetaan 10 milj. euron lisärahoitus, jonka ehtona on lainsäädännön voimaantulo.

Ehdollisen vankeusrangaistuksen oheisseuraamusten tehostamiseen kohdistetaan 1,1 milj. euroa. Väkivaltiaan syyllistyneiden uusimisriskin arviointiin sekä ehdonalaisen vapauden valvontaan asettamisen tarkentamiseen lisätään 0,67 milj. euroa.

Kestävän kehityksen budjetointi laajenee

Suomi oli ensimmäisiä maita maailmassa, joka sisällytti kestävän kehityksen osaksi valtion talousarvioesitystä. Kestävän kehityksen budjetointi laajenee vuonna 2019. Pääluokkaperusteluissa tuodaan aiempaa paremmin esille määrärahojen yhteydet kestäväan kehitykseen. Uutena elementtinä esitykseen sisältyy erillinen analyysi, jossa arvioidaan, mitkä määrärahat edistävät konkreettisesti Hiileneutraali ja resurssiviisas Suomi -painopisteen tavoitteita. Lisäksi tarkastellaan muun muassa verotuskysymyksiä ja ympäristölle haitallisia tukia.

Maakunta- ja sote-uudistuksen lykkäytyminen huomioitu budjetissa

Maakunta- ja sote-uudistuksen voimaantulo siirtyy vuoden 2021 alkuun. Hallituksen tavoitteena on, että maakuntavaalit pidetään toukokuussa 2019 ja maakuntavaltuustot aloittaisivat toimintansa saman vuoden elokuussa.

Uudistuksen siirtyminen on huomioitu talousarvioesityksessä, joskaan sillä ei ole merkittäviä vaikutuksia vuoden 2019 talousarvioesitykseen. Maakuntavaalien siirtymisen vuoksi vaalimenoihin ehdotetaan 7 milj. euron lisäystä ja samalla vuoden 2018 määrärahararve alenee. Valtion lupa- ja valvontaviraston (Luova) perustamisen siirtyminen vuoteen 2021 siirtää viraston johdon palkkaukseen tarvittavan rahoituksen, yhteensä 0,4 milj. euroa, vuodesta 2019 vuoteen 2020. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon uudistus siirtyy myös vuoteen 2021. Tämän vuoksi talousarvioesityksessä ehdotetaan Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön vuosina 2019–2020 tapahtuvaan toiminnan laajenemisen valmisteluun yhteensä 3 milj. euron määrärahaa. Maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun ja toimeenpanon tukeen ja ohjaukseen ehdotetaan yhteensä 211 milj.

euroa. Määräraharavetta vähentää maakuntavaltuustojen toimikauden aloituksen myöhentyminen. Valmisteluvaiheen rahoitusta tullaan tarkastelemaan kokonaisuutena vuosia 2020–2023 koskevan julkisen talouden suunnitelmassa.

Kuntien toimet tuottivat tulosta

Kuntatalous on kohentunut viime vuosien aikana. Sekä kuntien että hallituksen toimet ovat vahvistaneet sitä. Paikallishallinto saavuttaa sille asetettun rahoitusasemavoitteen, sillä sen alijäämä on nykyennusteiden valossa ensi vuonna tavoitteen mukaisesti alle 0,5 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen. Hallitus päätti suunnata kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään 30 milj. euroa ensi vuodelle.

Hallitus palauttaa kunnille myönnettävän harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen, johon osoitetaan 10 milj. euroa.

Julkista taloutta sopeutetaan hallitusohjelman mukaisesti

Hallituksen julkista taloutta välittävästi vahvistava sopeutuskokonaisuus koostuu julkisten menojen kasvua hillitsevistä toimista ja menojen uudelleenkohdennuksista. Nämä toimet yhdessä vahvistavat julkista taloutta noin 4 mrd. eurolla. Kuntien päätöksistä riippuvaisten toimien vaikutukseen liittyy edelleen epävarmuutta. Kunnat ovat kuitenkin sopeuttaneet talouttaan muilla keinoin niin, että säästöjen mittaluokan voidaan arvioida olevan hallitusohjelmaan sisältyvän sopeutustoimia koskevan liitteen mukainen.

Alijäämä pienenee

Budjettiesityksen määrärahoiksi ehdotetaan 55,3 mrd. euroa, mikä on noin 0,5 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa. Määrärahatasoa alentavat määrärahaisten kärkihankkeiden päättymisen, hallitusohjelman liitteen 6 mukaiset sopeutustoimet sekä parantuneen työllisyystilanteen seurauksena pienentyneet työttömyysturvamenot. Menotasoa nostavat muun muassa laki- ja sopimusperusteiset korotukset kuten keväällä sovitun valtion virka- ja työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset sekä erät automaattiset tekijät kuten valtion eläkemenojen kasvu.

Valtion budjettitalouden tuloiksi ilman nettolainanottoa arvioidaan 53,9 mrd. euroa vuonna 2019. Verojen ja veroluontoisten maksujen osuus on n. 45,8 mrd. euroa. Vuoden 2018 varsinaiseen talousarvioon verrattuna verotulojen arvioidaan kasvavan n. 1,8 mrd. euroa ja tulot ilman lainanottoa lisääntyvät vastaavasti 1,2 mrd. euroa.

Valtion budjettitalouden alijäämän ennakoidaan olevan 1,4 mrd. euroa vuonna 2019, kun vuodelle 2018 arvioitu alijäämä talousarvion mukaan on 3,1 mrd. euroa.

Vuoden 2019 lopussa valtionvelan arvioidaan olevan n. 109 mrd. euroa, mikä on n. 45 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Julkinen talous parantunut, ongelmat hämmöttävät tulevaisuudessa

Vuonna 2017 julkisen talouden alijäämä pieneni edellisvuodesta, ja talouden kasvun jatkuessa kohtuullisena julkisen talouden rahoitusasema tasapainottuu. Hallituksen päättämät sopeutustoimet ja hyvät suhdannetilanne myötävaikuttavat alijäämän pienemiseen. Hallitus onkin saavuttamassa lähes kaikki vuoteen 2019 asettamansa finanssipoliittiset tavoitteet.

Julkisen talouden rahoitus ei viime vuosien kohenemisesta huolimatta lepää kestävällä pohjalla. Julkisen talouden todellista tilaa arvioitaessa on katse kohdistettava pidemmälle aikavälille suhdanteiden yli. Julkisen talouden on kestettävä tulevat taantumat, tiedossa olevat menopaineet ja mahdolliset ikävät yllätykset ilman, että velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvaa hallitsemattomasti.

Edellä esitetyt kansantaloudelliset arviot ovat alustavia. Valtiovarainministeriön Taloudellinen katsaus julkaistaan samanaikaisesti talousarvioesityksen kanssa 17. syyskuuta.

Lisätietoja: pääministerin talouspoliittinen erityisavustaja Markus Lahinen, p. 0295 160 404, valtiovarainministerin erityisavustaja Matias Martinen, p. 044 269 3113 ja työministerin erityisavustaja Juha Halttunen, p. 050 574 0236

LIITE 4. [Pöytäkirjamerinnät pdf 84kB](#)

Muita poimintoja ja hallituksen linjauksia ensi vuoden budjettiesityksestä

– Hallitus sopi 40 milj. euron liikennepaketista. Paketti koostuu panostuksista liikenneturvallisuuteen sekä tiestön talvikunnossapitoon ja kelirikon hoitamiseen. Hallitus sopi 4 milj. euron korotuksesta yksityisten valtioavustuksiin. Uusi yksityistieläki astuu voimaan 1.1.2019.

– Kaupunkien välisen saavutettavuuden edistämiseksi hallitus myönsi 1 milj. euron lisämäärärahan kokonaisnäkemysten muodostamiseksi Helsingin päärautatieaseman ja Tampereen rautatieaseman välillä tarvittavista kehittämistarpeista, aikataulusta ja toimista, jotta alle tunnin matka-aika olisi mahdollinen. Jo aiemmin päätetyn mukaisesti Helsinki-Turku-ratayhteyden suunnittelurahavarausta käytetään nopean ratayhteyden yleissuunnittelun nopeuttamiseen ja ratasuunnittelun käynnistämiseen.

– Huippu-urheilun edellytysten vahvistamiseksi valtio varautuu pääomittamaan perustettavaa olympiarahastoa siirtämällä sille valtion omistamaa osakevarallisuutta enintään 20 milj. eurolla. Valtion pääomitus tehdään samassa suhteessa yksityisen pääoman kanssa.

– Liikkuva koulu -ohjelmaa laajennetaan toisen asteen opiskelijoille Liikkuva opiskelu -ohjelmaksi, jota rahoitetaan vuonna 2019 yhteensä 2,8 milj. eurolla.

– Puolustusvoimille osoitetaan 5,8 milj. euroa 100 uuden viran perustamiseen.

– Alueellisen kuljetustuen määrää lisättiin niin, että sen määrä on ensi vuodelle yhteensä 6 milj. euroa. Kuljetustukijärjestelmän avulla alennetaan syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuva lisäkustannuksia ja parannetaan siten näiden alueiden yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä.

– Hallitus haluaa turvata maaseudun kyläkauppaverkoston ja vahvistaa niiden asemaa maaseudun lähialueiden tuottajana. Kyläkaupat monipuolisuuskeskuksina -kokeiluhankkeelle osoitettiin 1 milj. euroa liiketoimintaedellytysten parantamiseksi.

– Sotilastiedustelulain toimeenpääntöön liittyviin kertaluontoisiin laite- ja tietojärjestelmäkustannuksiin suunnataan 3,77 milj. euroa.

– Metsähallituksen retkeily- ja vir-

kistysalueiden reittien korjaukseen ja kunnossapitoon kohdennetaan 1,9 milj. euroa. Määrärahaa edistetään reittien turvallisuutta ja luontomatkojen kehittämistä.

– Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön ehdotetaan 3,4 miljoonaa euroa.

– Vammaisten lasten varhaiskasvatuksen maksuttomuutta laajennetaan vuodesta 2021 alkaen.

– Hallitus haluaa luoda edellytyksiä terveys- ja hyvinvointitietoon perustuvan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan lisäämiselle ja yritysten investoinneille Suomeen. Sosiaali- ja terveystiedon toissijaista käyttöä hallinnoivan lupaviranomaisen toimintaan kohdistetaan yhteensä 3,3 milj. euroa.

– Kelan toimintamenoihin tehdään 3,5 milj. euron korotus aktiivimallin toimeenpanoa varten.

– Sosiaalialan osaamiskeskusten tehtävänä on kehittää alueellaan sosiaalialan osaamista ja turvata koulutuksen ja työn monipuolista yhteyttä. Osaamiskeskusten toimintaan hallitus kohdistaa yhteensä 2,95 milj. euroa.

– Hallitus valmistautuu saamelaiden totuus- ja sovintokomission perustamiseen ja työhön 1,5 milj. euron määrärahaalla.

– Terveet tilat -ohjelma tehostuu ehdotetun 0,7 milj. euron määrärahan turvin.

– Yksityisen sektorin toimijoiden osallistumismahdollisuuksia kehitys-yhteistyöhön kehitetään hallituksen kehityspoliittisen selonteon mukaisesti osoittamalla kehitysrahoitus-instrumentti Finnpartnershipiin 1,5 milj. euron lisämääräraha.

– Bagdadin suurlähetystön uudelleen avaamiseen ehdotetaan 1,2 milj. euroa.

Poimintoja kevään kehysriihen linjausten toimeenpanosta

– Valtion tukemaan sosiaaliseen asuntotuotantoon esitetään 1,41 mrd. korkotukivaltuudet. Se mahdollistaa n. 9 000 kohtuuhintaisen asunnon rakentamisen.

– Hallitus pääomittaa 50 milj. eurolla yleishyödyllistä A-Kruunu Oy:tä. Pääomituksen ansiosta A-Kruunu voi kaksinkertaistaa tuotantonsa ja laajentaa sitä Helsingin seudun lisäksi myös muille kasvaville kaupunkiseuduille.

– Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskus (ARA) myöntämiä erityisryhmien avustuksia kohdennetaan eri-

tyisesti asunnottomien ja kaikkein heikoimpien tukemiseen. Asunnottomuustyötä jatketaan ja panostetaan asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn lisäämällä valtion asuntorahaston erityisryhmien investointitukea 5 milj. eurolla. Yhteensä erityisryhmien investointitukeksi esitetään 110 milj. euroa. Myös asumisneuvontaa laajennetaan ja vakiinnutetaan sekä vuokra-asukkaiden talousongelmia ehkäistään.

– EU-puheenjohtajuuskauden kokonaismenoihin kohdennetaan 60 milj. euroa vuoden 2019 EU-puheenjohtajuuskauden valmisteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi puheenjohtajuuskauden turvallisuusmenoihin sisältyy määrärahoja muun muassa poliisin toimintamenoihin.

– Turvapaikanhakijoihin liittyvät menot supistuvat vuodesta 2018 25 milj. eurolla. Maahanmuuttomenojen oletuksina on käytetty arviota 4 000 turvapaikanhakijasta vuodessa. Arvio vastaanoton piirissä olevista henkilöistä on noussut pitkittyneiden ja runsaiden valitusprosessien takia.

– Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin lisätään 10 milj. euroa käytettäväksi määräaikaishaastatte-luja varten.

– Kansallisen lääkekehityskeskuksen perustamiseen kohdistetaan 1,5 milj. euroa.

– Energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden toimeenpanon tukemiseksi osoitetaan 6 milj. euroa vuonna 2019 sähkökäyttöisten henkilöautojen sekä henkilöautojen kaasu- ja etanolikonversioiden hankinta- ja konversiotukeen. Tämän lisäksi ilmastoystävällistä puurakentamista edistetään 2 milj. eurolla.

– Energiatukien myöntämisvaltuutta korotetaan 25 milj. 80 milj. euroon. Tällä varaudutaan tukemaan investointeja myös uusiutuvien liikenne-polttonesteiden tuotantoon.

– Päästöoikeuksien hinnan nousun ansiosta päästöoikeuksien huutokauppatulojen arvioidaan nousevan 164 milj. euroon ja samalla tarve uusiutuvan sähkön tuotantotukeen alenee ensi vuonna 50 milj. eurolla.

– Opintotuki- ja koulumatkatukioikeutta laajennetaan koskemaan oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusteen opintoja myös muualla kuin kansainpisteissa.

ULKO- JA TURVALLISUUS- POLIITTINEN MINISTERIVALIO- KUNTA 24.8.2018

Suomen puheenjohtajuus Euroopan neuvostossa, Ranskan tekemä Euroopan interventioaloite ja ydinasekysymykset esillä TP-UTVA:ssa

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta keskustelivat perjantaina 24. elokuuta Suomen tulevasta puheenjohtajuuskaudesta Euroopan neuvostossa ja järjestöä koskevista ajankohtaisista kysymyksistä. Suomi toimii Euroopan neuvoston ministerikomitean puheenjohtajana 21.11.2018–17.5.2019. Puheenjohtajuuskauden keskeinen tavoite on vahvistaa järjestön työtä eurooppalaisen ihmisoikeus- ja oikeusvaltiojärjestelmän turvaamiseksi. Suomen puheenjohtajuuskaudella järjestetään Helsingissä muun muassa ulkoministerikokous toukokuussa 2019.

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta keskustelivat lisäksi Ranskan tekemästä Euroopan interventioaloitteesta ja linjasivat, että Suomi ilmaisee kiinnostuksensa osallistua aloitteeseen. Aloitteella pyritään kehittämään eurooppalaista puolustusalan yhteistyötä ja toimintakykyä. Lisäksi TP-UTVA keskusteli Ranskan ja Suomen puolustusta koskevasta yhteistyöstä.

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta saivat lisäksi katsauksen ydinaseisiin ja ydinasevalvonnan näkymiin.

Lisätietoja: osastopäällikkö Jukka Salovaara, p. 0295 350 636, ulkoministeriö; ylijohdaja Janne Kuusela (Euroopan interventioaloite), p. 0295 140 300, puolustusministeriö

LUOVUTETUT MIETINNÖT

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta

Valtioneuvoston yhteisellä selvitys- ja tutkimustoiminnalla tuetaan tietoa päätöksenteon, tiedolla johtamisen ja toiminnan tueksi. Osoitteesta

<http://tietokayttoon.fi/julkaisut> löytyvät seuraavat julkaisut:

– Taloudelliset ohjauskeinot kiertotalouden arvoketjuissa -raportti, 31.8.2018. Kiertotalous on Suomen

talouden kannalta merkittävä, mutta monesti se edellyttää ohjausta. Haasteena on arvon luominen jätteeksi määrittelystä materiaaleista, komponenteista tai laitteista. Tähän voidaan vaikuttaa taloudellisin ohjauskei-

noin. Nykyiset ohjauskeinot ovat monella alueella tehokkaita, mutta eivät kaikilla. Lisäksi kiristyvät odotukset ja poliittiset tavoitteet haastavat kehittämään niitä uudelle tasolle.

Valtioneuvoston päätösviestinnän toimintatavat muuttuvat 1. syyskuuta 2018 alkaen. Virallisen lehden Valtioneuvoston viikko -liitteen toimittamisesta ja julkaisemisesta luovutaan. Istuntojen päätöstiedot liitteineen ovat luettavissa heti päätöskirjauksen jälkeen osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/paatokset>, josta voi tilata sähköpostiin myös viikosta 36 lähtien torstaisin ilmestyvää Valtioneuvoston päätökset -uutiskirjettä.

Valtioneuvoston viikkoa koskevat tiedustelut ja huomautukset pyydetään osoittamaan valtioneuvoston viestintäosastolle, os. Snellmaninkatu 1 A, 00170 Helsinki, p. 0295 160 139, 0295 160 126.

Edita Publishing Oy, Helsinki 2018